

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,
Bethlen-u. 5.
ev. ref. papi lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Felterjesztése

a két prot. egyház közös bizottságának a
magas államkormányhoz. 2

Megvagyunk tehát győződve arról, hogy a részünkre alaptörvény által biztosított segélyezés a budget keretében évről-évre felveendő dotáció rendszerén teljes hajótörést fog szenvedni.

A miniszterium ugyanis az évi budgetbe csak olyan nagyobb kiadásokat köteles beállítani, amelyek törvényen alapulnak és ezért nem várható, hogy azok a kiadások, amelyeket emlékiratunkban felsoroltunk, külön törvénybeni megállapítás hiányában az évi budgetbe fel lesznek vehetők.

A mi az állam pénzügyi helyzetét illeti, készséggel elismerjük, hogy vannak az államnak létfenntartási szükségletei, melyek első sorban feltétlenül kielégítendőek. De nem ismerhetjük el, hogy az a segély, amelyet az állam az 1848. XX. t.-cz. 3. §-a alapján adni köteles, az állami szükségletek fedezési sorrendjében az utolsó helyet foglalná el.

Ha nem is képezne a 3. §-oly obligatiót, amely 56 év előtt esedékes kötelezettséget megállapít, a magyar állam akkor sem tekinthetné utolsó szükségletének, annak a kulturmisszióknak a teljes erejéből való támogatását, amelyet a két protestáns egyház az állam- és nemzetfenntartás érdekében évszázadok óta teljesít.

Jogos és méltányos tehát az a kérésünk, hogy az állam pénzügyi helyzetére való utalással ne méltóztassanak ezen kulturmisszióknak a jelenlegi viszonyokhoz mért további teljesítését lehetlenné tenni.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy az állami törvényhozás már most az emlékiratban kimutatott összes szükségletek fedezéséről egy törvényben egyszerre gondoskodjék. Sőt ellenkezőleg köszönettel fogadjuk Nagyméltóságodnak azt az ígérését, hogy az adóztatási viszonyokban rejlő nagy bajok orvoslását első sorban akarja foganatba venni, de ebben megnyugodva azt is kérjük, hogy az emlékiratunkban felsorolt egyéb szükségleteinkről való gondoskodás ugyanazon törvényben biztosíttassék, és az államkormány utasíttassék, hogy a törvény által már most megállapítandó segélyösszegnek kifizetésére előre meghatározott tervszerint akkép foganatosíttassék, hogy a dotációk az éveknek előre meghatározandó során keresztül fokozatosan addig emeltessenek, míg azok a törvény által megállapított segélyezés mértékét elérik.

A mi már most a Nagyméltóságod leiratában foglalt és az adózási viszonyok rendezésére vonatkozó törvényjavaslathoz szükséges előmunkálatokat illeti, mindkét protestáns egyház illetékes testületei nevezetesen az ev. ref. egyház zsinata és az ág. h. ev. egyház egyetemes közgyűlése a Nagyméltóságod által szükségesnek jelzett rend- és jogszabályok megalkotása iránt intézkedett.

Egyidejűleg bemutatjuk az egyházi adózásra vonatkozó, Nagyméltóságod által bekívánt összes részletes adatokat, hogy azok alapján a szükséglet mérve pontosan megállapítható és a benyújtandó törvényjavaslat kellő indokolással ellátható legyen.

Midőn azonban a részletes adatokat a magas kormány rendelkezésére bocsátjuk, nem mu-

laszthatjuk el ezek kapcsán egy kérelmet is előterjeszteni.

Előrelátható, hogy tulterhelt szegény egyházaink szükségleteik fedezésének megállapításánál azt a minimális adókulcsot fogjuk életbeléptetni, amelyet az egyház illetékes testületei a segély igénybevehetésének előfeltételeként megállapítottak, bizva abban, hogy az ilykép fedezetlenül maradó szükséglet az állami hozzájárulásból alakított adóalapról fog fedezetet nyerni. Ha már most az állami hozzájárulás a mutatkozó szükséglet fedezésére elégtelen lenne, ez okvetlenül maga után vonná azt, hogy a segélyt igénybevevő egyházak a már megállapított minimális adókulcsot meghaladó újabb adót volnának kénytelenek egyháztagjaikra kivetni, a mi nemcsak egyházaink háztartását zavarná meg, hanem — a mi talán még veszedelmesebb — egyháztagjainkban a törvényileg is biztosított, de be nem következett teherkönnyítés elmaradása miatt, a legnagyobb elégedetlenséget idézné elő és megrendítené a bizalmat törvényeink intézkedéseivel szemben.

Kérünk kell tehát, hogy egyrészt a bemutatott részletes adatokat egész terjedelmükben elfogadni, másrészt a nyújtandó segély mérvének megállapításánál a legbővebb számítást alkalmazni méltóztassék.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

A mi synodusaink.

— Az 1833-iki széki synodus. —

A mai gyorsvonatos világban szinte restelkedve vallom be, hogy jelenleg közöttünk, református papok között van a világ legnagyobb tárgyalója. Ez, hogy elmenjen a párisi világkiállításra utitársul vette fütykösét, megraktá zsebeit nyelvtudással és — hogy menet legyen szórakozása, hát Páris előtt benézett Madridba bikaviadalt látni — jövet pedig szintén csak szórakozás kedvéért Turinba látogatott el, hogy részt vegyen holmi diákkongresszus fajtán és ott képviselje a magyar nemzetet.

Micsoda bátorság és erő egy emberben! Hiszen ha egy kellemesen átaludt éj frissességével reggel a pesti vonatra felül most valaki — nem is olyan nagy megerőltetés — hogy Kolozsvárt ebédel, Kis-Kapuson uzonnázik és Sinajában, a második országban vacsorál. Ezzel összehasonlítani 30 év előtti állapotainkat, valóságos Istenkísértés. Száz évre menni vissza: halálugrás a végtelenség kódébe. Pedig még a »Hármas kistükör« szerint is, akkor is valának emberek. Sőt

Pál apostol.

Embereket vett maga mellé s elindult a damaszkusi uton. Mint távoli vihar közelgett a vész. Az Ur követői mit sem sejtve nyugodtan végezték dolgaikat Damaszkusban; imádkoztak buzgón, szorgalmasan olvasták és hallgatták a Krisztus beszédeit, szeretettel gondozták egymást, közösen erősödtek a hitben s békében voltak, mert tudták, hogy az Isten az ők őriző pásztoruk. Hitök nem csalta meg. Mint mikor a sötét felhőt egyszerre kettéhasítja a villám s kebeléből vész helyett áldástosztó eső hull alá, a mennyei világosság úgy változtatta át egyszerre a dühös Sault szelid Pállá, az üldözött oltalmazóvá, a vést áldássá.

Ismeretes a damaszkusi ut története. Pál maga beszéli el. Mikor közeledett Damaszkus felé, egyszerre nagy hirtelenséggel mennyei világosság vette körül, földre hullott s hallotta a mennyei szózatot: Saul, Saul, mit kergetsz engemet? s midőn kérdezte: kicsoda vagy Uram? az Ur szólott: Én vagyok a Nazárethi Jézus, a kit te kergetsz, nehéz neked az ösztön ellen rugdolóznod. Az urnak hatalma előtt porig hajolva kérdezte: mit cselekedjem Uram? A mennyei szózat megint hallatszott: menj be Damaszkusba, ott megmondják, hogy mit cselekedjél. Erre felkeit s mivel a fényes világosság miatt nem látott, társai kézen fogva vezették a városba, a hol az Ur intése folytán Ananiás megjelent előtte, szeméről levette a hályogot s megkeresztelte a Krisztus nevére és azonnal prédikálta a zsinagógában a Krisztust, Istennek fiát.

tovább! Még az akkor létező »Hiradó« szerint színházak is voltak. Az emlékezet arról is beszél, hogy a koltói mélsás gróf egy színház kedvéért reggel Koltón ette meg szalonnáját, délben a méringya sült csirkéje a dési kompon fogyott el, és az uzsonnai bor a »Sátor« tájékán ürült ki a hűséges fonatosból, este pedig az ezredes gróf legfrissebb gavallérja a színháznak. Akárcsak a mi kedves viczinálisunkat használta volna.

Hja! Azok mások voltak! Az én kurátorom szerint »a gróf mezitláb is gróf.« Könnyű volt neki. De a régi világ papjainak bizony legtöbbször csak az apostolok fogatán kellett a partiális meg a generalis synodusokat járniok. De még hogyan? A püspök is — ha módja volt benne, hát kocsin — de legtöbbször ekhós fedelű szekéren elindult a synodusra Erdélyből Zaboláig. Oda sereglettek az egyház előjárói, a főkurátorok, esperesek egész Erdélyből. Bizony csak »terhes betegség okán« maradt el a Szilágyság esperese, és ez alól a széki Tiszteletes Tudós Szenior sem vonhatta ki magát. És szekereztek, gyalogoltak, esőben, zimankóban, mert úgy kívánta a szent synodus, vagyis az anyaszentegyház érdeke. Aztán a synoduson elmondták véleményüket a szőnyegen forgó kérdésekről. Tanácsal szolgáltak vitás ügyekben. Beszolgáltatták az anyaszentegyház felsegélésére szolgáló pénzbeli gyűjtött segélyt. Vizsgáztattak és szenteltek papokat. Elválasztottak

Bámulatos és fenséges esemény! Bámulatos egy embernek átváltozása; fenséges Istennek ereje, melylyel az emberek utját megváltoztatja, a rosszra irányzott akaratot jóra fordítja. Bizony méltán kiált fel maga Pál apostol: Oh Isten bölcsességének mélységes gazdagsága; mely igen megtudhatatlanok az ő ítéletei s végéremehetetlenek az ő utai! Saul hívja el az Ur, hogy legyen az ő fia evangeliumának leghatalmasabb prédikátora, hogy a ki erős volt a pusztításban, legyen erős az építésben.

Tudom, hogy kíváncsiak vagytok, kérdezni szeretnétek tőlem: hogyan történhetett ez? Engedjétek meg, hogy e kérdésre ne feleljek. Hanem forduljunk magához az apostolhoz, tőle kérjük a feleletet. Az ő élete kulcs e titokhoz, melybe ha behatolunk, mint hajdan a zsidók a szentek szentjében, az Urnak közellétét érezzük. Pál Isten előtt kedvet keres, igaz ember akar lenni. Ezért ragaszkodik a törvényhez, azért van jelen István megkövezésénél, ezért pusztítja az anyaszentegyházakat, ezért indul Damaszkusba. De az igazságnak csak halvány fényét sem látja, a békességnek még árnyéka sincs az ő lelkében. Ellenben előtte áll mindig Istvánnak megdicsőült alakja. Arczának angyali szelidsége, szemeiben a jóság sugara, homlokán az Istenben való békeség verőfénye; hallja szavait, látja hitét, megnyugvását, boldogságát. Gondolkozik, töpreng, tépelődik...

Nemde ez volt az igaz ember? nemde a Názárethi Jézusnál van az igazság? nemde az ő követői élnek békességben Istennel, nemde az ők szívökben lakozik a boldogság? Kételyei szaporodnak, tépelődései erősödnek, nem leli helyét, háborgó lelke mint a felkorbácsolt tenger, üzi, hajtja, el-

indul Damaszkusba. S im, egyszerre kételyei eloszolnak, tépelődései megszűnnek, lelkében világosság támad, megismeri a Krisztust s megismeri, hogy csak nála van az igazság. Mint a sötétben ülőnek szeme repes, ha egyszerre világosságot tárunk elé, Pál lelke sem tudta egyszerre fölfogni a mennyei fényt, időre volt szüksége, míg lelkeinek szemei hozzászoktak, felfogták azt a világosságot, mely egész életének napja, vezére, áldása lett. Igenis, megtörténhetett a damaszkusi esemény, de csak olyan lélekkel, mint a Pál-é; megtörténhetett, de csak Isten akarata által; meg lehet érteni, de csak annak, a ki ismeri, a ki érzi Isten lelkének erejét, hatalmát.

Pál megismerte a Krisztust, kit ő test szerint soha sem látott, megismerte az evangeliumot s ő hirdette azt a legtöbb embernek, ő hirdette leg-erősebben, ő járta be a legtávolabb eső vidékeket, ő szenvedett a legtöbbet a Krisztus nevéért.

A damaszkusi zsidók midőn megtudták, hogy Saulból Pál lett, hogy aki üldözte a Krisztust, most hirdeti az ő evangeliumát, élete ellen törtek s csak csellel szabadíthatták meg tanítványai éjnek idején, kosárban lebocsátván a várost bekerítő kőfalon. Innen Arábiába menekült s csak 3 év múlva tért vissza Jeruzsálembe, s 15 nap múlva indult hazájába Ciliciába, a judeai keresztényen gyülekezetek pedig mikor hallották, hogy a ki egykor háborgatta őket, most hirdeti a tudományt, melyet pusztított: dicsőítették az Istent.

(Folyt köv.)

házas párokat. Hallgatták egyik vagy másik kíválóbb társuk egyházi beszédeit. Közben elváltak látva amint lehetett. Háltak földes szobában, pajta híján, ettek szalonnát, turót, vagy étkezésük a székely példaszó szerinti így volt:

Tyukhusleves fakalán,
Synodus lesz Zabolán!

Es ez ellen senkinek nem volt panasza, legfőleg a vendéglátó gazda — ha sokallotta a vendégek számát — de a távolság, oh az senkinek eszébe nem jutott. Mert ha ezidén Maroszeiken volt a synodus, a jövőben az osztó igazság elve a Szamos valamelyik környéke látta Erdélynek szellemi és tényleg való arisztokrátiáját. Hiszen a gyűléseken részt vett Erdélynek összes református birtokossága is a patronusi jog czimén.

E gyűlések száma olyan sok, hogy rendre venni csaknem lehetetlen. Hogy önálló képet alkothassunk felőlük, hát nézzük azt, mit 1833. június hó 16-án tartottak a hozzánk közel eső Széken.

A tiszteletes és tudós Török István már április 26-án elindítja »currensét« hírül adni a nagy eseményt az érdeklő »Tiszteletes uraimék-

nak, becsületes Rektoroknak és Domesticus Curatoroknak.« Kezdődik vala az irás illetéknépen:

»A jövő június 16-án Egyházi kerületünkben itten Szék városában kezdődő Generalis szent Synoduson a délelőtti órán Theodiceai elmélkedéseit fogja a Gyűlés elébe terjeszteni Tiszteletes Tudós Péterfi Albert a Nagy-Enyedi Nemes Kolégyomba Sidó, Görög és Leák Nyelveket, azokkal járó régiségekkel és a Sz. Irás Magyarazatyával együtt tanító rendes Professor Ur arról, hogy a világon lévő rosszakat miképpen lehessen az Isten tökéletességeivel s különösen jóságával egyeztetni (Jób XXXIX. 36—37.) aki a Papságra kibocsátandó T. Atyafiakat is, az arra megkívántató Tudományokból, a kirendeltetendő T. Censor Papok jelenlétében megfogja vizsgálni és végezetre magát a felszentelendőekkel együtt felszenteltetni. A délutáni órán pedig prédikálni fog Jer. Sir. III. 37. 38. versei szerint az Istentől való függésünkről T. Szalma György Ur Sárpataki Pap és a Görgényi Tractus rendes Notáriussa. Visitáltatni fog a mi Egyházi kerületünk, a Fő Tiszteletű Püspök Urhoz intézett alázatos kérésem következtében a Szentelés Napján azaz Június 19-ikén délután: hivatalosan kötelezem azért azon T. Atyafiakat, B. Rectorokat, Lévitákat, a kiknek

Gyógyuláskor.

Ha a szenvedés nehéz óráin
Lelkem csüggedés lepi meg,
Ha félve a kétes jövőtől
A kétség mardosta lelkemet,
Ha jött a sötét szárnyu este,
Hozva még sötétebb bánatot,
Ha nem volt vigasz a világon
Nyugalmat semmi sem adott:
Te voltál csak vigasztalóm,
Kopott kicsinyke bibliám!
Sárgult lapodról, avult soraidból
Az Isten kegyelme szállt reám.
E kis, kopott könyv tanított meg
Békén vinni a keresztet,
Melyet az Ur büneimért
Büntetésül vállamra tett
Olvasva a sárgult lapokról
Az Istenember szavait,
A szenvedés sötét éjében
Vezérlő fáklyám lett a hit.
A mit a földön nem adhatott meg
Semmi hatalom: a vigaszt,
Erős hitem fehér galambja,
Imádságom meghozta azt.
Ki megpróbáltál e szenvedéssel,
Jézus, én áldom nevedet!
A vigaszért, mit küldtél szívemre,
Lelkem örök háliját vedd!

Dr. Kovács Gáborné

nem lévén valami szolgálatra kirendelve, nem lenne kedvek a G. Synodus egész ideje alatt itt mulatni, hogy a Szentelés napján reggel itten mindnyájan jelenjenek meg, illő papi öltözetben palástosan a T. Papok úgy szintén a B. Recto-
rok és Léviták is az ő kegyelmek tisztos Tanítói karaktereket megillető öltözetben.

Elmondja aztán e levél, hogy a »T. Papok hozzák el magukkal a maguk Eklésiák Protocollumát, Matriculáit, minthogy szorosán meg fog-
nak vizsgálatni.« Lelkükre köti a »papoknak, hogy a lehető fogyatkozásokat kipótolni, a hibá-
kat kiigazítani igyekezzenek. És végül figyelmez-
tet, hogy vagyon időnk mind öltözetünket, mind Protokollumainkat olyan állapotba helyeztetni,
melylyel felsőbbjeink előtt meg ne szégyenüljünk«.

Ime a gondosság! Az egyház ügyeinek rendbehozásától el egészen az öltözetig, mindenre figyelmeztet a bölcs előljáró, mintha a »bosztont« is meg akarná tanítani papjainak.

És képzelem, hogy mekkora izgalmat okozott ez az irás! A gondos papnék kezéből napokon keresztül kijavítva, rendbeszedve került ki a tisztos papi öltözet, sőt a corrigálásra szoruló

Isten igéje.

— Az ég felé. —

Zsolt. 123. 1.

»Te hozzád emelem az én szemecimet, ki lakozol mennyekben.« Így szól a zsoltáriró a mély áhítatosság hangján. Jámbor vágyakozással s boldog reménységgel keresi az a magas mennyországot. A mindennapi ember is érzi azt, hogy valami önkéntelenül is vonza az ő szívét és szemét felfelé.

Köztünk is hányan emelik arcukat az ég felé akaratlanul is, ha az élet gondja nehezedik szívükre? Hányan néznek felfelé még az öröm vidám pillanatában is? Akár dicséretet zengjen ajkunk, akár segítséget s szabadulást keressen a mi szemünk, — csak felfelé nézünk, az égre, a honnan jó minden tökéletes ajándék.

E nyugtalan földnek ködtengerén túl, messze a magasban, ama csendes helyeken egy jobb világot keres a sejtelmektől tulhalmazott lélek. Keresi a mennyei szabadságnak boldog világát, az örök békességnek csendes boldogságát s azokat az örömeket, a miket itt e földön nem talál meg.

Már a látható ég is, mely a fejünk felett terjeszti ki bolthajtását, mily pompás, mily csodás látványban részesít minket! Mily sok áldás foly le onnan erre az árva földre!

Ott ragyog a kék égboltozat, amelynek mérhetetlen mélységében szemünk szédülve mélyed el. Ott lángol az aranyos nap, amelynek szelid sugarai a földre életet teremtenek. Ott hirdeti az Urnak jóságát a hajnal fénye s az alkonyat róza pirossága, Hirdeti az ő szeretetét, amely minden reggel megújul, zengi az ő kegyelmét, amely-

palást is. A predikátor Uram meg órákhosszat tanácskozott becsületes Rector komájával, hogy miként kerülhessen ki a Sz. Synodus minden hozzávalója a legolcsóbban és mégis a legtisztességesebben a 200 vagy 80 forint évi jövedelemhez képest. Egészen külön tárgyalás indul meg mindkét részről a falu csizmadiájával a fejelés végett, a tavalyi hátrálék és az aratás után adandó félvéka buza fejében, külön és százszor is lelkére kötvén a nemes mesternek a becsületes és pontos időre való munkát. A papné és mesterné asszony pedig addig ütötték a vasat, míg nagy heti vásáron eladandó pipék árából titkon kiszakítottak annyit, hogy új nyakkendővel cserélhették fel férjemuraiméknak a legutolsó synodusra vagy éppen szentelésre vásárolt ilyenemű ruhadarabját. Némelykor még új kalapot is termelt a jól sikerült pipevásár és annál boldogabb volt az asszonyok lelke, minél jobban tudták ellátni ruha dolgában a férjüket egy ily neves alkalomra. (Hja, most a női ruhaszámla is a férj zsebeit terheli.)

(Folyt. köv.)

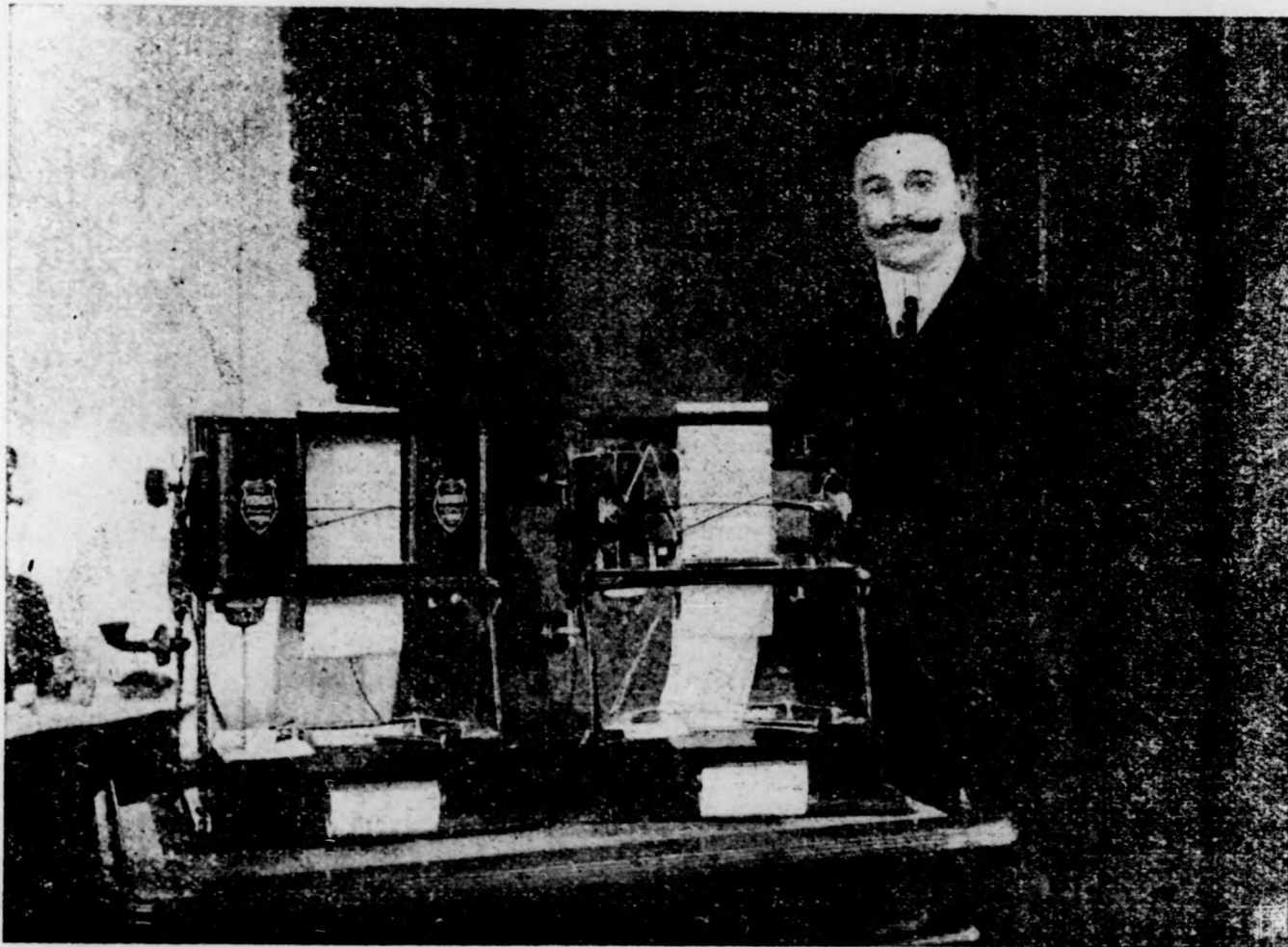

nek nincsen vége sohasem. Ott prédikálja a csillagok nagy serege azt, hogy az én atyám házában sok hajlékok vannak. Onnan jó a szelid eső, amely megpuhítja a földet és a mennyei harmat, amely a mezőket felüdíti. Onnan jó az enyhe tavaszi levegő, amely arcunkkt hűsíti s a betegek mellét balzsam lehelettel tölti meg. »Tehozzád emelem az én szemeimet, ki lakozol mennyekben.« Igen így kell nekünk hálálkodva és imádkozva feltekinteni a látható égre s alázattal kell mondanunk: Nagy Isten, vajon méltók vagyunk, hogy lakhassunk s bujdoshassunk a te szép és kedves mennyei fedeled alatt?

»Te hozzád emelem az én szemeimet, ki lakozol a mennyekben« — így szól a hívó ke-

barátunk pihen az Urnak kebelén. De kedves atyámfiak meg kell gondolnunk azt is, hogy a ki fel akar emelkedni hozzá a magasságba, annak először itt lenni a mélységben kell végig járni a földi bujdosó kinos pályafutását. Végig kell küzdenünk a földi munka teret, teljesíteniünk kell hiszen földi hivatásunkat.

Csak azután számíthatunk a mi könnyörületes szívü közbejárónkra, Jézusra, aki megnyitja előttünk a mennynek kapuját. Ő méltányolni tudja a mi földi szenvedésünknek nagyságát. Hiszen ő is keresztül ment rajta egykor. Ő tudja, miként gyötör az éhség, miként sujt a szegénység s hogyan égeti az embernek szemét a sok könnyezés.

TELAUTOGRÁF ÉS FELTALÁLÓJA.

resztyén is. Mert hiszen a hit által ismerjük meg azt, aki a mennyben uralkodik. Hit által tudjuk azt, hogy ott nem egy ismeretlen lény lakozik, aki elrejtve ül a csillagok megett, hanem a nyilvános Isten, a kihez imádkozhatunk: Mi atyánk, ki vagy a mennyekben. Azt is tudjuk, hogy van ott nekünk egy barátunk, egy testvérünk az Ur Jézus Krisztus. Van egy barátunk ott, aki végig járta itt alatt a földi bujdosónak könnyekkel áztatott ösvényét.

Oh mennyit sóhajtozunk mi is a földi élet terhei alatt. Hányszor kél ajkunkra a panaszos vágy hangja: Bár lennék már én is az égben! Ha szent lelkesedéssel betelik a mi szívünk, majd hogy nem próbára tesszük lelkünk szárnyait, hogy nem tudna felemelkedni oda, ahol a mi legjobb

Oh dobjátok félre kedves atyámfiak a kis-lelkü hitetlenséget, mintha az égben nem volna könnyörületesség a földi szenvedéssel, nyomorúsággal szemben. Ott fenn nem a vak véletlen uralkodik, nem a vas szükségyszerűség. A szeretet ül a mennyei széken. Ez az egy szó elég nekünk. Elég a vigasztalásból, elég a biztatásból. Folytatjuk tehát nyugodtan földi pályafutásunkat s ha mégis csügged a mi szívünk, lankad a mi erőnk, Istenhez emeljük a mi szemünket, a ki lakozik a mennyben. Ez a pillanatnyi feltekintés új erőt, új hitet csepegtet a bágyat lélekbe.

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1905. feb. 9. —

Kibontakozás. Ő Felsége, a király gróf *Andrássy* Gyulát bizta meg, hogy a zavaros politikai helyzetből keresse a kibontakozás útját. Gróf *Andrássy* röktön tárgyalásokba bocsátkozott *Kossuth* Ferenczel, br. *Bánffy* Dezsővel, gróf *Apponyi* Alberttel, *Széll* Kálmánnal és a néppárt elnökével. Hogy mit beszéltek, azt csak ők tudják. De, a kérdés mindenesetre a körül foroghatott, hogy 67-es alapon lehetne-e kormányt alakítani, mert ez volna Ő Felségének az óhaja. Mindinkább előtérbe nyomul az a kívánság, hogy a 48-as párt is vegyen részt a kormányzásban és valamelyik tagja váljon miniszterséget. Ő Felsége különben e hét végén Budapestre érkezik és ott hallgatja meg a magyar államférfiakat, köztük *Kossuth* Ferenczet is.

Főispánok lemondása. A kormány váltságból kifolyólag eddig, mintegy 20 főispán nyújtotta be lemondását. Bizonyára követni fogja még több is.

A budapesti egyetemi ifjuság fáklyás menetet rendezett a szövetkezett ellenzék vezérférfiainak. Felkeresték *Kossuth* Ferenczet, gróf *Apponyi* Albertet, *Holló* Lajost, *Zicsi* Aladárt és mindenikhez egy-egy ifju üdvözlő beszédet intézett. Végül *Kossuth* Ferencznek átnyújtották az ifjuság memorandumát, melyben egyetemi polgári jogaik megsértésének orvoslását kérik.

A szövetkezett ellenzék vezérlő bizottsága ülést tartott, melyen *Kossuth* Ferencz indítványára egyhangulag kimondták, hogy az ellenzéki pártok szövetségét továbbra is fentartják.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. A mult héten rettentő nagy hóviharban ütközet volt az oroszok és japánok között Mandzsuriában. A jelentések szerint, Kuropatkin utasítást kapott a czártól, hogy okvetlen támadjon. Hát támadott is, de az eredmény balul ütött ki. Több mint 10 ezer orosz maradt a csatatéren. A japánok vesztesége nem nagy.

Forradalom Oroszországban. A forradalmi mozgalom a fővárosból, Szent-Pétervárról a vidékre terelődött. A munkások mindenfelé nagyon mozognak. Különösen nagyon félnek az orosz-lengyelektől, kik már eddig is elégedetlenek voltak a helyzettel. Utóbb Varsóban voltak nagy vérengzések.

Maxim Gorkij. Oroszország legnagyobb költőjét hívják Maxim Gorkijnak (írói neve). A hatalom neki se kedvezett. Börtönbe vetette, mert állítólag, ő irt egy kiáltványt a munkásokhoz. Halál vár reá is. De az európai, amerikai írók, erős mozgalmat indítottak, hogy a nagy költő megszabaduljon.

Az orosz uralkodócsaládnak jelenleg hatvan tagja van. Ők élvezik az »I. Pál czár járadékok« czime alatt ismert ingatlanok jövedelmét. Az óriási birtokok még a mostani rossz gazdálkodás mellett is 48 millió korona évi jövedelmet hoznak, mely összeget egy bizonyos kulcs szerint osztják szét a nagyhercegek és nagyherceznők közt.

Egyházi élet.

— A »Vasárnap« ügye. —

A »Vasárnap« első lapjának homlokán ez áll: »Kiadja Az Erdélyi ref. egyházkerületi Egyházi Értekezlet.« Ebből önként következik, hogy a »Vasárnap«-nak minden dolga a nyilvánosság elé tartozik. Annak a nagy közönségnek, mely olvassa, és sokszor éppen az anyaszentegyház érdekében pártolja, tudnia kell: hogy áll, mint áll az ő lapjának ügye. Első sorban éppen ismerni-e kell a lap *anyagi oldalát*. Ugy véljük tehát, hogy a közügy érdekében álló dolgot cselekszünk, mindön a »Vasárnap« megfutott, négy év folyamának számadását bemutatjuk.

A »Vasárnap« 1901.-ben indult meg Nagy Károly theol. tanár szerkesztése mellett. Két éven át, 1901, 1902.-ben szerkesztette Nagy Károly, s ezen időről szóló számadásokra nézve az Értekezlet 1902-903. évi Évkönyvében, a 118 lapon 6. jvi szám alatt a következő határozatot találjuk:

6. »Zsigmond Ferencz a »Vasárnap« cz. lap számadásainak megvizsgálására kiküldött bizottság előadója előterjeszti a bizottság jelentését a Nagy Károly volt szerkesztő és kiadó által elkészített s az 1901—1902. évekről összeállított számadását a Vasárnapnak. E számadás adatai szerint részint a nagy nyomdai költség, részint a megalapítás költségei és csekély mérvű pártolás miatt az 1901—1902. év 1825 korona 88 fillér deficzittel záródott, melyet Nagy Károly szerkesztő-kiadó a sajátjából fedezett. A benyújtott számadás tételeit egyébiránt helyeseknek és kellően indokoltaknak, nyugtákkal igazoltaknak találta a bizottság.

A közgyűlés a bizottság jelentését elfogadja, a deficzitre nézve egyhangulag kimondja, hogy azon nagy fáradság, munka, szellemi és anyagi áldozat mellett, melyet e lap megalapítása és két éven keresztül való szerkesztésével Nagy Károly e. titkár teljesített, tőle tovább menő anyagi áldozatot nem kívánhat és el nem fogadhat az Értekezlet: a kimutatott 1825.88 kor. deficzitet — Nagy Károly felajánlására — kamat nélküli kölcsönnek tekinti s utasítja az elnökséget, hogy ez összeg visszafizetését az Ért. pénztár folyó bevételeiből is mihamarabb fedezni igyekezzék. Kifejezi továbbá a közgyűlés Nagy Károly e. titkár iránt ez ügyben tanusított anyagi és szellemi áldozataiért legmelegebb elismerését.«

1903-ban *Vajda* Ferencz vette át a szerkesztést. Ezen évről *Becsek* D. Fia könyvnyomdája a következő zárszámadást adta be:

Lap előállítás, bélyeg költség, stb. 2132.14
Előfizetésekből befolyt 2259. —

Tiszta nyereség: Kor. 125.86

Az 1904. évi zárszámadás a következő:

Lap előállítás, bélyeg költség, stb. 2508.42

Előfizetésekből befolyt 1840. —

1903. évről átjött nyereség 125.86 = 1965.86

Hiány: Kor. 542.56

Előfiz. hátralék beveendő: 716 kor.

Mennyiben a hátralékok befolytak, az 1904. évről 163 K. 44 fill. tiszta nyereség fog mutatkozni, de ez is csak az 1903. évi nyereségnek a lap céljaira való felhasználása mellett.

Kelt Székelyudvarhely, 1905. február hava.

Szerkesztő.

A Vasárnapnak az 1903-ik évben átlag 680 előfizetője volt. Az 1904. év végén az előfizetők törzskönyve 783 számot mutat, de ebből körülbelül száz csak az utolsó negyedben fizetett elő. Az előfizetőket azonban úgy kell érteni, hogy azok egy része negyedéves, más része féléves, s csak a harmadik része egész éves előfizető. Az 1905. évre, a mai napig 670 előfizető jelentkezett.

Vallásos estély. Január 19-én *Ábránfalván* egyházas estély volt. A kicsiny község apraja, nagyja megjelent a megyebíró házában. Ódamentelünk célját *Kállai* Ferencz beszolgáló lelkész ismertette. A biblia szeretetéről *Lajos* János bögözi pap tartott szabad előadást, ugyanő olvasott fel a gyermekek vallásos neveléséről. *Sándor* Lajos miklósfalvi tanító a gyermek nevelés fontosságáról szólt. Ő vezette az egyházi éneklést is. *Kállai* lelkész bezáró szavai után, a néphálás köszönettel vett bucsut. Megigértük, ha Isten éltet, ez évben még egyszer felkeressük.

x.

Mai képünkhöz.

Már a telegráf és telefon is méltán csudálatot keltettek feltalálásuk idején, de legújabb társuk, a »telautográf« felül haladja ezeket is. A telautográf ugyanis már nemcsak jegyeket vagy hangokat visz el nagy távolságra, hanem kéziratokat és rajzokat is teljes pontossággal. *Gray* amerikai mérnök találta fel ezt a gépet, *Ritchie* pedig annyira tökéletesítette, hogy most már a gyakorlatban is használható s hihetőleg nemsokára úgy elterjed, mint pl. a telefon. A találmányt értékesítő amerikai társaság megbizottai *Mahler* Miksa és *Ooms* Miklós nemrég bemutatták a gép működését a magyar képviselőházban is, hol osztatlan érdeklődést és elismerést nyert. Mai képünk ezt a csudálatos masinát mutatja be feltalálójával együtt.

Vegyes hírek.

A tél igen keményen tartja még magát országszerte, de különösen a Székelyföldön. A hó nemhogy fogyna, de folyton szaporodik. A hideg egyformán állandó. Igaz, hogy jó tél után jó nyarat várunk, de a szegény embereknek, bizony már kezd türethetlenné válni a nagy hideg. Nincs kereset, nincs jövedelem, a fogyasztás, a kiadás pedig mindennap meg van, különösen a fűtés került sokba az idei télen. De bizunk Istenben, hogy nem hagy el, sőt minden szükségünket kipótolja.

Elbocsátott darabontok. Tisza miniszterelnök és Perczel Dezső házelnök darabontokat állítottak volt be a képviselőházba, hogy a balpárti képviselőknek, ha szükség lesz, kifelé ajtót nyitsanak. A dolog úgy esett, hogy decz. 13 án a balpárti képviselők tessékelték ki a darabontokat nem éppen valami simán. Most ezen darabontoknak kiadták az elbocsátó levelüket és tudatták velük, hogy kegyelmi folyamodás útján elérhetik azt, hogy csapattestükhöz visszahelyezzék őket. A csuffá tett emberek, akiknek esetleg egész életét tönkretették, rendkívül el vannak keseredve, semmi kielégítést nem kaptak, most már az utazás költségeit sem fedezték, hanem egyszerűen szélnek eresztették őket. A szolgálatra nem nagy kedvük van visszamenni, mert félnek egykori bajtársaik gunyjától; más alkalmazást pedig még nehezebben találnak. Tudják, hogy porul jártak, de azt nem tudják, kit perelhetnének kárpótlásért.

A »Magyar Szó« számadása. Budapesten. egy politikai napi lap jelenik meg, mely több-kevesebb szerencsével a protestáns egyház ügyeit is felkarolta. Papok, tanítók, gondnokok, s más protestáns emberek 300 ezer korona részvényt jegyeztek a lapra. A szerkesztő, *Pályi* Ede, aki egyszersmint a részvénytársaság igazgatója is, most tette közzé a múlt évi számadást, mely a következő:

Mérlegszámla.

Vagyon: A »Magyar Szó« politikai napilap értéke 299500.— K. Pénztáregyenleg 1904. decz. 31-én 249034 K. Különféle adósok 2825703 K. Veszteség áthozat a Veszteség- és nyereség-számláról 7892379 K. Összesen 40917116 K.

Veszteség- és nyereségszámla.

Kiadások: Hirlapbélyeg 2590704 K. Kiadóhivatali költségek 3146064 K. Általános költségek (irodabér, fűtés, világítás) 908294 K. Nyomási költségek 10222327 K. Kifizetett kamatokért 7412 K. Kifizetett kamatokért 7412 K. Kifizetett jutalékok 651647 K. Szerkesztőségi költségek 4995140 K. papírfogyasztás 2491217 K. Összesen 25012805 K.

Bevételek: Hirdetések 5109399 K. Vidéki elárusítás 1334701 K. Helybeli előfizetés 921163 K. Helybeli elárusítás 673045 K. Átalányok 27500 K. Vidéki előfizetések 6236922 K. Pénzengedmény 289 — K. Makulatura 66296 Korona. = 17120526 K. Veszteség mint egyenleg 7892379 K. Összesen 25012805 K. Mi a fenti számokból

azt olvassuk ki, hogy ha a lap ma megszűnnék, a jegyzett 300 ezer korona a »M. Szó« értékének a fedezetébe menne (ami egy kicsit túl drágán lenne megfizetve) s ezen kívül még fennmaradna 78923 K. adósság. Csak azt nem tudjuk, kit terhelne ez: a részvényeseket e, vagy a részvénytársaság igazgatóságát és felügyelőbizottságát?

Halálozás. Egy öreg, tiszteletreméltó matróna hunyt el f. hó 6-án reggel Marosvásárhelyen. Özv. Ilyefalvi Horváth Sámuelné sz. szemerjai Szász Julia hunyta le örökre szeméit. Sokat szenvedett életében, sok megpróbáltatáson ment keresztül, de mindvégig megőrizte jóságos szívét — melyből mindig juttatott másoknak is. Testvére volt Szász Domokosnak, a néhai erdélyi ref. püspöknek s Szász Bélának a kolozsvári egyetem volt professorának. Halálát még élő testvérein, Szász Károly ref. püspökön és Szász Róbert ny. miniszteri tanácsoson kívül; gyermekei és előkelő nagy kiterjedtségű rokonság gyászolja. Nyugalma legyen csendes!

Aranylakodalom. Ép oly ritka, mint szép ünnep folyt le január 22-én a székelyföld egyik községében, a kisborosnyai ref. templomban, hol Joós Elek és neje Szilágyi Ágnes ünnepelték meg 50 éves házasság után aranylakodalmaikat. Joós Elek tősgyökeres székely család ivadéka, több közigazgatási és jótékony intézmény oszlopos tagja, a szabadságharc alatt Gábor Áron tüzérei közt harcolt, azóta pedig buzgón részt vesz minden hazafias, vagy a közjó előmozdítását célzó társadalmi mozgalomban. A derék magyar házas pár nyolcz gyermeke s 28 unokája körében ülte meg házassága félszázados évfordulóját, melyhez igaz rokonszenvvel kívánt szerencsét az egész környék lakossága.

A háztetőtolvajok. Hogy a civilizáció és a jólét folytonos haladásával újabb és újabb ismeretlen bűnök jönnek napvilágra, azt mindenki láthatja. Száz és száz modern büntettel találkozni manapság, amelyekről a mult idők gonosztévőinek halvány fogalmuk sem volt. Ilyen speciális büntett legújabbban a háztetőlopás, melyet különösen a német birodalomban üznek nagy előszeretettel. A tolvajok, akik ezt a szakmát választják, városról-városra utaznak és ahol réz, vagy cinklemezzel fedett házat találnak, azokat hirtelen vakmerőséggel és ügyességgel koppasztják meg, egy rövid éjszakán át leszedvén róla minden takarót, aztán tovább állva, pénzzé teszik. Közelebről Trier városban a templom rézfedelét koppasztották meg, de a rendőrség nyakon csipte a tetteseket. Ha mind így terjed a bűn, maholnap még a kabátot is lelopják hátunkról.

Harc a farkassal. Temesváron a puska-poros torony közelében a mult napokban valószínű harc folyt egy farkas és egy tüzér között. A tüzér lélekjelenetét nem vesztette el, hanem látva a veszélyt, melyben élete forog, kardot rántott és addig ütötte, vágta az állatot, amíg csak élettelenül el nem terült. A szintéren maradt farkas bámulatára egész népvándorlás volt a puska-poros toronynál.

Megfagyott. Stefán Mihály 61 éves gyulai paraszt gazda tegnapelőtt délben hazafelé indult a kolozsvári hetivásárról. Mentében több korcsmába betért egy kis melegítőre. Mennél többet ivott, természetesen annál jobban fázott künn a hidegben, s így annál több korcsmába látogatott be. De vesztére, mert el is ázott, el is fázott, s aztán egy kis pihenőre leült az árok martjára s elaludt. A hajnali órákban a Kolozsvár felé menő falusi emberek találtak rá Stefán Mihály megfagyott holttestére. Akkor már minden élesztési kísérlet hiába való volt. Hogy is van a vers:

A pálinka gonosz ital,
Ki azzal él, korán meghal.
Télben fagyaszt, nyáron hervaszt
Okos ember nem issza azt.

Gabona piac Budapestén.

február 9.

Buza: . . .	100 kilónkint	19 k. 40 f. — 20 k. 30 f.
Rozs: . . .	»	14 k. 50 f. — 14 k. 65 f.
Árpa: . . .	»	14 k. 25 f. — 14 k. 65 f.
Törökbuza: »	»	15 k. 20 f. — 15 k. 40 f.
Zab: . . .	»	13 k. 05 f. — 14 k. 50 f.
Repcze . . .	»	22 k. 10 f. — 22 k. 50 f.

A »Vasárnap« szeretet munkája.

A »Vasárnap« terjesztésére a következő kegyes adományokat vettük:

1. *Nőbarát* a székelykereszturi postán feladva egy koronát küldött, melyre a *kőhalmi magyar-kaszinónak* indítottuk meg a lapot.

2. *Raniszávlyevits* György joghallgató az idén is beküldött ez év első negyedére egy koronát, hogy annak fejében küldjük a lapot a *hodgyai* egyháznak.

3. *Lészai Ferencz* gondnok ur a *mákói* és a *türei* állami elemi iskolák részére rendelte meg egy-egy példányban az idén is.

4. *Gaal Elek* főgondnok ur az idén is a *berkenyesi* ref. egyház részére rendelte meg a lapot.

5. Gróf *Bethlen Karolina* ömértósága a *kudui* ref. egyházközség számára rendelte meg.

6. *Gaal Gyula* gondnok ur, a magáén kívül, szintén rendelt egy példányt a cselédsége részére.

Kész örömmel nyugtázzuk a fenti kegyes adományokat, nem annyira az adományozókért, mint magunkért és az ügyért. Eme pár buzgó tagja anyaszentegyházunknak felismerte az idők jelét és példát adott, hogy miképpen kell a mi hitünk cselédeiről gondot viselni. Mi azt gondoljuk, hogy még sokan, nagyon sokan követnék a szép példát, csak hogy *nincs* aki erre ösztönözze egyházunk tehetősebb hiveit. Vajha megragadnók a kedvező alkalmat, míg nem késő. Székelyudvarhely, 1905. február hava. Szerkesztő.